

NATURALIS SK
SK-BIO-002

Kalinčiakova 27, 831 04 Bratislava
e-mail: kontrola@naturalis.sk, certo@naturalis.sk; www.naturalis.sk

Správa o výkone kontroly a certifikácie v ekologickej poľnohospodárskej výrobe za rok 2022

Ján Kovarovič, Jarmila Drobná a kol.

Marec 2023

V roku 2022 bola hlavným predmetom činnosti inšpekčnej organizácie Naturalis SK, s.r.o. kontrolná činnosť a certifikácia v ekologickej poľnohospodárskej výrobe (EPV). Táto činnosť bola vykonávaná v súlade s akreditáciou vydanou Slovenskou národnou akreditačnou službou (SNAS) na výkon kontroly a certifikácie a na základe oprávnenia vydaného Ústredným kontrolným a skúšobným ústavom poľnohospodárskym v Bratislave (ÚKSÚP) ako orgánom štátnej správy a príslušným orgánom v oblasti EPV.

1. Identifikácia organizácie

Názov: Naturalis SK, s.r.o.

Sídlo: Kalinčiakova 27
831 04 Bratislava

Právna forma: Spoločnosť s ručením obmedzeným

e-mail: kontrola@naturalis.sk, certo@naturalis.sk

web: www.naturalis.sk

Riaditeľ: Ing. Jaroslav Drobný

2. Organizačná štruktúra

2.1 Oddelenie kontroly

Zoznam zamestnancov na oddelení kontroly k 31.12.2022:

1. Ing. Jarmila Drobná, PhD. – vedúca oddelenia, inšpektorka
2. Ing. Peter Kulich – zástupca vedúceho oddelenia, inšpektor, inšpektor – operátor
3. Ing. Andrea Gergelyiová – zástupkyňa vedúceho oddelenia, inšpektorka, inšpektorka – operátorka
4. Ing. Vladimír Cabuk – inšpektor
5. Ing. Jaroslav Drobný – inšpektor
6. Mgr. Michal Drobný – inšpektor – operátor
7. Ing. Ladislav Imre – inšpektor, inšpektor – operátor
8. MVDr. Radoslav Kapa – inšpektor, inšpektor – operátor
9. Mgr. Karina Kaliničová – inšpektorka, inšpektorka – operátorka
10. Ing. Ján Kovarovič, PhD. – inšpektor
11. Ing. Diana Langerová – inšpektorka - operátorka
12. Ing. Martin Pavlovič, DiS. – inšpektor, inšpektor – operátor
13. MVDr. Marcela Štefanová – inšpektorka, inšpektorka – operátorka
14. Ing. Ivana Štibravá – inšpektorka, inšpektorka – operátorka
15. Ing. Mária Zemaníková – manažérka kvality
16. Ing. Michaela Kupcová – materská dovolenka (MD)

17. Ing. Jana Gregušová – externá inšpektorka
18. Ing. Helena Kohútová – externá inšpektorka
19. Ing. Josef Ludík – externý inšpektor
20. Samuel Szalma – externý inšpektor

Kontrolnú činnosť u prevádzkovateľov vykonávali inšpektori na základe rôznych kombinácií (jeden inšpektor kontroloval viaceré činnosti): v roku 2022 pestovanie rastlín kontrolovalo 8 inšpektorov, chov zvierat 7 inšpektorov, chov včiel 4 inšpektori, zber voľne rastúcich rastlín a ich častí 4 inšpektori, výrobu húb 1 inšpektor, prípravu 7 inšpektorov, výrobu spracovaných potravín 4 inšpektori, výrobu osív a rastlinného množiteľského materiálu 4 inšpektori, výrobu spracovaných krmív 4 inšpektori, distribúciu / umiestňovanie produktov na trh vrátane skladovania a prepravy 7 inšpektorov, dovoz 4 inšpektori a vývoz 4 inšpektori. Z hľadiska odberu vzoriek, vykonávali odber vzoriek 2 inšpektori.

2.2 Oddelenie certifikácie

Zoznam zamestnancov na oddelení certifikácie k 31.12.2022:

1. Ing. Jaroslav Drobný – vedúci oddelenia, certifikujúci, schvaľujúci
2. Ing. Mária Zemaníková – zástupkyňa vedúceho oddelenia, certifikujúca, schvaľujúca, hodnotiteľka, operátorka, manažérka kvality
3. Mgr. Michal Drobný – certifikujúci, schvaľujúci
4. Ing. Diana Langerová – hodnotiteľka, operátorka

2.3 Útvar riaditeľa

Zoznam zamestnancov útvaru riaditeľa k 31.12.2022:

1. Ing. Jaroslav Drobný – riaditeľ, vedúci oddelenia certifikácie
2. Mgr. Michal Drobný – zástupca riaditeľa, právnik, webmaster
3. Ing. Ján Kovarovič, PhD. – zástupca riaditeľa, zástupca manažéra kvality
4. Ing. Jarmila Drobná, PhD. – vedúca oddelenia kontroly, webmasterka
5. Ing. Mária Zemaníková – zástupkyňa vedúceho oddelenia certifikácie, manažérka kvality
6. Ing. Peter Kulich – zástupca vedúceho oddelenia kontroly
7. Ing. Andrea Gergelyiová – zástupkyňa vedúceho oddelenia kontroly

V rámci oddelení sa niektoré činnosti prelínajú a interní zamestnanci pracujú zároveň na viacerých oddeleniach s presne vymedzenými úlohami. Ku dňu 31.12.2022 pracovalo v spoločnosti celkom 15 interných (z toho 2 na VPP a 1 MD) a 4 externí zamestnanci. Zoznam zamestnancov a zmeny v pohybe zamestnancov Naturalis SK, s.r.o. sú uvedené v tabuľke 1.

3. Činnosť

Spoločnosť Naturalis SK, s.r.o. vykonávala v roku 2022 kontrolnú činnosť a certifikáciu v ekologickej poľnohospodárskej výrobe u prevádzkovateľov registrovaných na ÚKSÚP-e na základe Oprávnenia na výkon vstupného preverenia, na výkon delegovaných určitých úradných kontrol v ekologickej poľnohospodárskej výrobe v Slovenskej republike, ktoré bolo vydané ÚKSÚP-om dňa 11.02.2022 s platnosťou od 11.02.2022 do 18.12.2024. V oprávnení je určený rozsah: výkon vstupného preverenia u záujemcov o registráciu do EPV, výkon úradnej kontroly dodržiavania ustanovení princípov a pravidiel EPV u prevádzkovateľov registrovaných na ÚKSÚP-e v systéme EPV a výkon iných úradných činností – certifikácie produktov z EPV na základe vykonanej kontroly prevádzkovateľov. Oprávnenie platí na území SR pre tieto oblasti EPV: výroba nespracovaných poľnohospodárskych produktov

vrátane osiva a chov hospodárskych zvierat a včiel z EPV a/alebo konverzie (rastlinná výroba, vrátane zberu voľne rastúcich rastlín a ich častí a pestovania húb a výroby osív a iného rastlinného množiteľského materiálu v systéme EPV; živočíšna výroba vrátane chovu včiel); výroba spracovaných poľnohospodárskych produktov z EPV a/alebo konverzie (výroba potravín vrátane výroby vína, výroba krmív, príprava (uchovávanie alebo spracovanie produktov alebo akákoľvek iná operácia, ktorá sa vykonáva na nespracovanom produkte bez toho, aby sa zmenil pôvodný produkt, ako aj balenie, označovanie alebo úpravy v označovaní týkajúce sa EPV), dovoz produktov EPV a/alebo produktov z konverzie do tretích krajín, vývoz produktov EPV a/alebo produktov z konverzie do tretích krajín, distribúcia/umiestňovanie produktov na trh, skladovanie produktov z EPV a/alebo konverzie.

IO Naturalis SK, s.r.o. v súlade s platným právnym rámcom Európskej únie a Slovenskej republiky pre oblasť EPV a pre oblasť manažérstva kvality okrem iného zodpovedá aj za výkon vstupného preverenia u záujemcov o registráciu do EPV podľa § 6 ods. 1, ods. 8 – ods. 10 zákona č. 282/2020 Z. z. o ekologickej poľnohospodárskej výrobe v zn. n. p.

3.1 Oddelenie kontroly

Oddelenie kontroly vykonávalo kontrolu v súlade s oprávnením príslušného orgánu, t. j. kontrolu výroby nespracovaných poľnohospodárskych produktov vrátane osiva a chovu hospodárskych zvierat a včiel z EPV a/alebo konverzie, výroby spracovaných poľnohospodárskych produktov EPV a/alebo konverzie, ďalej vykonávalo pri kontrolách prevádzkovateľov aj dohľad certifikovaných produktov a výkon vstupného preverenia u záujemcov o registráciu do EPV.

Ďalej oddelenie kontroly spracovávalo výsledky kontrol a vykonávalo ďalšie administratívne práce súvisiace s výkonom inšpekcie. Po vyhodnotení výsledkov kontrol spracovávalo zistené nezhody a zistenia. Na základe posúdenia zaslaných dokumentov alebo v prípade iných zistení neuvedených v správe z kontroly ako nezehoda, vydávalo oznámenia o zistených nezhodách.

V súlade s výsledkami kontrol alebo na základe žiadostí prevádzkovateľov pripravovalo návrhy na zmenu doby konverzie (predĺženie, skrátenie).

Ďalej vykonávalo priebežnú aktualizáciu zoznamu zmluvných prevádzkovateľov a ich činností, vykonaných kontrol a viedlo prehľady a štatistiky o vykonaných kontrolách a prevádzkovateľoch. V súlade s odborným oprávnením vypracovávalo mesačné hlásenia, polročné a ročné správy.

V nadväznosti na zákon č. 282/2020 Z. z. o ekologickej poľnohospodárskej výrobe v zn. n. p. vykonávala IO Naturalis SK, s.r.o. vstupné preverenia a súvisiace administratívne práce so vstupným preverím, ako je napríklad okrem iného kontrola kompletnej žiadosti o vstupné preverenie, písanie výziev v prípade nekompletnej žiadosti a vypracovanie Záznamov zo vstupného preverenia.

Súčasťou práce oddelenia kontroly bola komunikácia so zahraničnými inšpekčnými organizáciami a súčinnosť v rámci krížových kontrol a overovania dokumentácie, resp. riešenia prípadných porušení a nezrovnalostí zistených pri distribúcii so slovenskými prevádzkovateľmi.

3.2 Oddelenie certifikácie

Oddelenie certifikácie vykonávalo certifikáciu produktov kontrolovaných prevádzkovateľov v EPV v súlade s platnou legislatívou a interným postupom certifikácie a vykonávalo ďalšie administratívne práce súvisiace s výkonom certifikácie. V roku 2022 Naturalis SK, s.r.o. vydával aj certifikáty NAQS pre vývoz bioproduktov do Južnej Kórei a certifikáty NOP pre vývoz bioproduktov EPV do USA.

Ďalej oddelenie certifikácie vykonávalo priebežnú aktualizáciu zoznamu vydaných a odobratých certifikátov, prerušených, zastavených a odmietnutých žiadostí o certifikáciu a v súlade s oprávnením zasielalo mesačné hlásenia ÚKSÚP-u.

Na základe požiadavky príslušného orgánu vypracovávalo štatistiky týkajúce sa informácií o certifikovaných oblastiach a množstvách certifikovaných výrobkov.

V súlade s akreditačnými podmienkami oddelenie certifikácie vypracovalo pre SNAS Analýzu činnosti a plán certifikačného orgánu na základe informácií o vydaných a odobratých certifikátoch, prerušených, zastavených a odmietnutých certifikačných konaniach za predchádzajúci rok.

3.3 Útvar riaditeľa

Útvar riaditeľa po vyhodnotení výsledkov kontrol spracovával zistené nezhody a zistenia a na základe ich závažnosti vydával oznámenia o uložení opatrení a odstúpenia kontrolných zistení ÚKSÚP-u.

Ďalej sa zaoberal manažmentom zamestnancov, kvalitou práce, metodicky zabezpečoval priebeh a postup kontrol a proces certifikácie. V priebehu roka komunikoval s prevádzkovateľmi a príslušným orgánom pri riešení niektorých problémov, podnetov a sťažností na prevádzkovateľov a sporných prípadov. Zabezpečoval a aktualizoval informácie pre prevádzkovateľov EPV zverejnené na webovom sídle www.naturalis.sk. Zaoberal sa riešením personálnych a právnych otázok. V roku 2022 sa pokračovalo v nepravidelnom zasielaní NOVINIEK a v nich informácií pre prevádzkovateľov e-mailovou formou.

4. Akreditácia

Naturalis SK, s.r.o. je akreditovaný Slovenskou národnou akreditačnou službou (SNAS) podľa požiadaviek ISO/IEC 17020: 2012 (Osvedčenie o akreditácii č. I-031 - inšpekčný orgán Naturalis SK, s.r.o.). Na základe mimoriadneho posudzovania v januári 2022 bol Inšpekčný orgán Naturalis SK, s.r.o. akreditovaný dňa 28.01.2022 pre vykonávanie inšpekcie ekologickej poľnohospodárskej výroby s platnosťou do 18.12.2024.

Zároveň je Naturalis SK, s.r.o. akreditovaný podľa požiadaviek ISO/IEC 17065: 2012 (Osvedčenie o akreditácii č. P-022 - Certifikačný orgán Naturalis SK, s.r.o.). Na základe mimoriadneho posudzovania v januári 2022 bol Certifikačný orgán Naturalis SK, s.r.o. akreditovaný vykonávať certifikáciu produktov ekologickej poľnohospodárskej výroby v rozsahu akreditovaných činností s platnosťou od 28.01.2022 do 07.07.2025.

Akreditáciou spoločnosti a na základe ďalších splnených podmienok vyplývajúcich zo zákona č. 282/2020 Z. z. o ekologickej poľnohospodárskej výrobe v zn. n. p. boli splnené požiadavky európskej a národnej legislatívy pre výkon kontroly a certifikácie v EPV.

5. Výsledky činnosti

5.1 Počet evidovaných prevádzkovateľov

Prevádzkovateľom ekologickej poľnohospodárskej výroby, ktorí nemali uzatvorenú zmluvu o kontrole a certifikácii v predchádzajúcich rokoch na dobu neurčitú, boli na konci roka 2021 zaslané výzvy k uzavretiu zmluvy. Formou návratky sa prihlásili ku kontrole pre rok 2022, pričom sa mohli rozhodnúť podpísať zmluvu na dobu neurčitú, resp. na dobu určitú do 31.12.2022. Na základe prijatej návratky im bola zaslaná zmluva o kontrole a certifikácii na podpis. Po vrátení podpísanej zmluvy do kancelárie IO boli prevádzkovatelia zaradení do zoznamu kontrolovaných prevádzkovateľov.

Novým žiadateľom a záujemcom o podpísanie zmluvy v priebehu roka boli vytvorené obdobné podmienky podľa termínu, kedy sa ku kontrole prihlásili. Tí prevádzkovatelia, ktorí mali uzatvorenú zmluvu na dobu neurčitú v predchádzajúcom období, boli automaticky zaradení do kontrolnej činnosti pre rok 2022.

Z roku 2021 prešlo do roku 2022 celkovo 798 platných zmlúv o kontrole a certifikácii, ktoré boli podpísané na dobu neurčitú. V roku 2022 bolo podpísaných 131 zmlúv z toho 5 na dobu určitú.

V roku 2022 bolo zrušených 86 zmlúv, z toho 46 z dôvodu vyradenia prevádzkovateľov z registra. Zo strany prevádzkovateľov boli zrušené 3 zmluvy k 31.12.2022, zo strany IO bolo k 31.12.2022 zrušených 32 zmlúv. Piatim prevádzkovateľom skončila platnosť zmluvy na dobu určitú k 31.12.2022 (Tab. 9). Ku koncu roka 2022 bolo platných 863 zmlúv s prevádzkovateľmi registrovaný v rámci ekologickej poľnohospodárskej výroby.

5.2 Kontrolná činnosť a spracovanie výsledkov kontrol

Na začiatku roka 2022 boli jednotlivým prevádzkovateľom zaslané tlačivá prihlášky ku kontrole na rok 2022, ktoré vrátili vyplnené do kancelárie organizácie. Prijaté prihlášky boli po spracovaní v kancelárii IO zaraďované do kontrolných spisov prevádzkovateľov.

Kontroly v roku 2022 prebiehali podľa plánu a rozdelenia kontrol. Fyzické inšpekcie na mieste, následné, cielené a dodatočné kontroly sa vykonávali priebežne počas celého roka, pričom u výrobcov biopotravín, krmív a osív sa fyzické inšpekcie na mieste uskutočňovali podľa termínu nahlásenia výroby. Plán kontrol bol aktuálne oznamovaný na ÚKSÚP každý týždeň, zostavoval ho riaditeľ spoločnosti v spolupráci s vedúcim oddelenia kontroly. Plán kontrol zohľadňoval aj trojročnú rotáciu inšpektorov u jedného prevádzkovateľa a regionálne zoskupenie prevádzkovateľov.

Inšpektori počas kontrol postupovali podľa platnej legislatívy a interných postupov kontroly. Pri kontrole inšpektori skontrolovali opätovne prihlášku ku kontrole na rok 2022 a zapísali vzniknuté zmeny. Vykonali kontrolu evidencie, porastov, chovov, resp. spracovateľskej linky, linky na výrobu osív alebo krmív, skladov a ďalších objektov podľa charakteru kontrolovanej prevádzky a danej situácie. Na záver inšpektori vyplnili správu z kontroly, ktorú zástupca kontrolovanej prevádzky potvrdil svojím podpisom. Správy z kontrol zasielali inšpektori do kancelárie Naturalis SK, s.r.o.

Po prijatí inšpekčných správ od inšpektorov boli správy z kontrol na oddelení kontroly prekontrolované, spracované, doplnené na základe vyžiadaných chýbajúcich údajov a vybrané informácie (údaje o výmerách, plodinách, zvieratách, termín kontroly, a pod.) boli spracované v databáze a archivované. V prípade nezhôd zistených pri kontrolách alebo

následne pri spracovaní správ a ďalších doplňujúcich materiálov od prevádzkovateľov, boli správy postúpené na riešenie vedúcemu oddelenia kontroly. Za zistené nezhody boli uložené opatrenia, v prípade zásadných nezhôd boli odstúpené na útvár riaditeľa a postúpené na riešenie na ÚKSÚP. Správy z kontrol slúžili aj certifikačnému oddeleniu ako podkladový materiál pri vydávaní certifikátov.

Na základe spracovaných správ z výkonu kontroly boli vypracované mesačné hlásenia, ktoré boli odovzdávané pravidelne na ÚKSÚP.

Prevádzkovatelia kontrolovaní v roku 2022

V januári 2022 prišlo do platnosti Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/848 z 30. mája 2018 o ekologickej poľnohospodárskej výrobe a označovaní produktov ekologickej poľnohospodárskej výroby a o zrušení nariadenia Rady (ES) č. 834/2007 a s ním súvisiace delegované a vykonávacie nariadenia.

V roku 2022 bolo vykonaných celkom 2195 úradných kontrol. Realizovalo sa 1597 fyzických inšpekcií na mieste, z toho 638 kontrol v rastlinnej výrobe, v živočíšnej výrobe 511 kontrol, 1 kontrola výroby húb, 15 kontrol chovu včiel, 6 kontrol zberu voľne rastúcich rastlín, 96 kontrol výroby potravín, 9 kontrol prevádzok na výrobu osív, 8 kontrol výroby krmív, 203 kontrol distribúcie/umiestnenia produktov EPV na trh, skladovania produktov z EPV a prepravy, 33 kontrol dovozu, 21 kontrol vývozu, 56 kontrol prípravy, (Tab. 3). V rámci pravidelných ročných bolo 937 ohlásených a 660 neohlásených. Vstupné kontroly sa uskutočnili u 74 prevádzkovateľov a bolo vykonaných 280 vstupných preverení.

Následné kontroly v počte 26 bolo vykonaných na základe overovania plnenia nápravných opatrení v nadväznosti na prechádzajúcu vykonanú úradnú kontrolu vrátane preventívnych opatrení v závislosti na type a povahe preukázaných nedostatkov, ďalej boli vykonané dodatočné kontroly v počte 209, ktoré boli vykonané na základe analýzy rizika nedodržania požiadaviek opísaných v nariadení (EÚ) 2018/848 (dodatočná kontrola z analýzy rizika). Cielených kontrol bolo vykonaných 82 a boli zamerané na kontrolu plnenia podmienok na skrátenie doby konverzie, kontrolu plnenia opatrení za nezhody z predchádzajúcich kontrol, pre potreby certifikácie, na overenie niektorých skutočností, resp. údajov nahlasovaných zahraničnými inšpekčnými organizáciami alebo na základe podnetov a sťažností na prevádzkovateľov. Viaceré dodatočné kontroly sa uskutočnili pre potreby ukončenia kontroly z dôvodu nedostatočne vedenej a nepredloženej evidencie pri úplnej kontrole alebo pre potreby ukončenia odberu vzorky (oznámenie výsledkov analýz prevádzkovateľom). Následné, dodatočné a ciele kontroly (Tab. 4 - 6) sa vykonávali ohlásene a neohlásene. Ohlásených kontrol bolo 89 a neohlásených 229.

V roku 2022 neboli vykonané všetky plánované kontroly vrátane odberu vzoriek u 4 prevádzkovateľov z dôvodu nedostatočnej komunikácie prevádzkovateľov s IO, vykonávania činnosti bez preskladnenia, neplnenia záväzkov voči IO. U 14 prevádzkovateľov sa kontroly nevykonali z dôvodu podpísania zmluvy resp. registrácie činnosti po 15.11.2022 (Tab. 2). Tieto kontroly boli po dohode s príslušným orgánom a prevádzkovateľmi presunuté na rok 2023.

Odbery vzoriek

V roku 2022 bolo celkovo odobratých 46 vzoriek u 46 prevádzkovateľov, všetky odbery boli realizované na základe analýzy rizika (Tab. 10). V januári 2022 prišlo do platnosti Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/848 z 30. mája 2018 o ekologickej

poľnohospodárskej výrobe a označovaní produktov ekologickej poľnohospodárskej výroby a o zrušení nariadenia Rady (ES) č. 834/2007. Počet odobratých vzoriek zodpovedal požiadavke článku 7 písm. c) Vykonávacieho nariadenia komisie (EÚ) 2021/279, ktoré hovorí, že každý rok podlieha odberu vzoriek v súlade s článkom 14 písm. h) nariadenia (EÚ) 2017/625 minimálne 5 % počtu prevádzkovateľov, s výnimkou prevádzkovateľov oslobodených podľa článku 34 ods. 2 a článku 35 ods. 8 nariadenia (EÚ) 2018/848.

Vo vzorkách boli zisťované rezíduá pesticídov. Všetky analýzy boli vykonané v určenom úradnom laboratóriu pre ekologickejšiu poľnohospodársku výrobu, ktoré je akreditované na sledované analyty ŠVPÚ Bratislava. V dvoch vzorkách bol zistený obsah nepovolenej látky (chlorpyrifos, cypermetrín, pyperonyl butoxid), ktoré poukázali na porušenie Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/848.

Výsledky kontrol

Kontrolami u prevádzkovateľov, doriešením v kancelárii IO alebo po kontrole dodatočne zaslanej príslušnej dokumentácie boli u niektorých prevádzkovateľov zistené viaceré porušenia a nezrovnalosti, resp. nezhody s legislatívou a pravidlami uplatňovanými v ekologickej poľnohospodárskej výrobe. Jednalo sa hlavne o nasledovné nezhody:

Nezhody administratívneho charakteru, zistené počas kontrol alebo z kancelárie IO:

- nereagovanie na výzvy z kancelárie IO
- neplnenie uložených opatrení
- nepredloženie potrebnej dokumentácie a evidencie na účely kontroly
- nedostatočne vedené záznamy, nedostatočná evidencia

Rastlinná výroba:

- nedostatočne vedená evidencia a záznamy o rastlinnej výrobe
- nedostatočne vedené záznamy skladovej evidencie
- nepredložená všetka dokumentácia potrebná na účely kontroly
- nedostatočné fyzické a evidenčné oddelenie ekologickej a neekologickej výrobnéj jednotky
- fyzicky a evidenčne neoddelené skladovanie ekologickej a neekologickej výrobnéj jednotky
- skladovanie neekologickej výrobnéj jednotky v ekologickej prevádzke
- nezabezpečené fyzické a evidenčné oddelenie produktov rastlinnej výroby v rôznych štatútoch úrody
- nesúlad registrovaných údajov so skutkovým stavom resp. nenahlásenie zmeny registrovaných údajov do 30 dní kontrolnému ústavu
- výsev resp. výsadba neekologickej výrobnéj jednotky bez vopred udelenej výnimky resp. nad rozsah udelenej výnimky
- paralelné pestovanie (napr. TTP, pšenica ozimná, vinič hroznorodý, lucerna siata, ďatelina lúčna)
- nevhodný oševný postup
- neumožnený prístup k dokumentom a relevantným informáciám potrebným ku kontrole v rámci rastlinnej výroby aplikácia nepovolenej látky v EPV
- pozitívny nález v EPV nepovolenej látky (chlorpyrifos, cypermetrín, pyperonyl butoxid)
- predaj bioproduktov v nesúlade s vystaveným platným certifikátom
- predaj bioproduktu bez vystaveného platného certifikátu
- predaj bioproduktu po platnosti vystaveného certifikátu

Živočíšna výroba:

- nepredložená a nedostatočne vedená evidencia a záznamy o živočíšnej výrobe
- nepredložená všetka dokumentácia potrebná na účely kontroly
- nepredložené/nedostatočne vedené záznamy o veterinárnej starostlivosti a účtovná evidencia, preukazujúca úkony veterinárneho lekára
- nezabezpečené oddelenie účtovných záznamov pre ekologické a neekologické jednotky
- nedostatočné overenie sprievodnej dokumentácie (platnosť certifikátov) pri príjme bioproduktov
- kŕmenie HD krmivom z prvého roka konverzie nad povolené %
- nedostatočne vedené záznamy v živočíšnej výrobe (nesúlady v účtovných dokladoch a údajov v CEHZ)
- nedostatočne vedené záznamy v živočíšnej výrobe (neoddelenie spotrebovaných krmív podľa štatútov)
- nenahlásenie zmeny registrovaných údajov do 30 dní kontrolnému ústavu
- neumožnený prístup k dokumentom a relevantným informáciám potrebným ku kontrole v rámci živočíšnej výroby
- nepovolené zásahy na zvieratách bez vopred udelenej výnimky
- nezabezpečená identifikácia (označenie) všetkých zvierat
- nedostatočná plocha pre vnútorné ustajnenie oviec
- predaj nakúpeného NE HZ s označením na účtovných dokladoch ako BIO
- použitie loga ekologickej poľnohospodárskej výroby Európskej únie na prezentáciu produktov neekologickej výrobnéj prevádzky (Mäso výroba)
- neoverenie certifikátu dodávateľa (platnosť certifikátu)
- väzné ustajnenie HZ
- nadmerné zaťaženie hospodárskymi zvieratami
- nákup bioproduktov po uplynutí platnosti certifikátu dodávateľa, resp. nedostatočné overenie sprievodnej dokumentácie (platnosť certifikátu dodávateľa) pri príjme bioproduktov
- skladovanie neekologických vstupov v ekologickej prevádzke
- nedostatočná identifikácia liečených zvierat v záznamoch o veterinárnej starostlivosti
- nepovolený nákup neekologických zvierat
- kŕmenie ekologických zvierat neekologickým krmivom
- prikrmovanie včelstiev bio cukrom
- pozitívny nález v EPV nepovolenej látky (chlorpyrifos)

Výroba spracovaných krmív, výroba spracovaných potravín, výroba vína, skladovanie:

- nedostatočne vedené záznamy skladovej evidencie resp. nedostatočne vedené evidencie zásob
- nedostatočné overenie sprievodnej dokumentácie resp. prítomnosť požadovaných údajov na etikete pri príjme bioproduktov
- nenahlásenie zmeny registrovaných údajov do 30 dní kontrolnému ústavu a inšpekčnej organizácii
- použitie v EPV nepovolených prípravkov proti škodcom (Trebon, Gastoxin) v priestoroch pre výrobu a skladovanie krmív
- nedodržanie opatrení predbežnej opatrnosti
- vykonávanie činnosti bez platného certifikátu na danú činnosť
- neumožnený výkon fyzickej inšpekcie

Príprava, distribúcia/umiestnenie na trh :

- nenahlásenie zmeny registrovaných údajov do 30 dní kontrolnému ústavu a inšpekčnej organizácii
 - vykonávanie činnosti bez platného certifikátu na danú činnosť
 - nepredloženie vhodných a aktualizovaných príslušných, praktických opatrení, preventívnych opatrení a opatrení predbežnej opatrnosti
 - chýbajúce označenie bio na faktúre vystavenej odberateľovi, resp. nedostatočné označenie ekologických produktov na faktúre
 - nedostatočne vedené záznamy skladovej evidencie resp. nedostatočné označenie ekologických produktov v skladovej evidencii
 - nedostatočné označenie ekologických produktov na faktúre
- nesúlady v označení produktov EPV s legislatívou
- nedostatočné overenie sprievodnej dokumentácie pri prijímaní produktov EPV
 - neoverenie certifikátu dodávateľa

Dovoz, vývoz:

- nepredloženie vhodných a aktualizovaných príslušných, praktických opatrení, preventívnych opatrení a opatrení predbežnej opatrnosti
- nenahlásenie realizovaných dovozov z tretích krajín do kancelárie inšpekčnej organizácie
- nenahlásenie zmeny registrovaných údajov do 30 dní kontrolnému ústavu a inšpekčnej organizácii
- nenahlásenie realizovaných dovozov z tretích krajín do kancelárie inšpekčnej organizácie
- vykonávanie činnosti dovoz produktov EPV z tretích krajín bez platného certifikátu na danú činnosť
- colné vyhlásenie bez uvedenia čísla COI a identifikácie tovaru ako ekologický, nesúlady v množstvách dovážaných bioproduktov uvedených na COI a na colnom vyhlásení
- predaj dovezených bioproduktov bez overenia zásielky a potvrdenia príslušným orgánom členského štátu o ekologickom pôvode tovaru (r. 2021)
- neoverenie certifikátu dodávateľa
- neumožnený výkon fyzickej inšpekcie

V prípade, že boli počas kontrol, v kancelárii IO pri spracovaní správ alebo kontrolou doposlanej dokumentácie ku kontrole zistené nezhody, boli prevádzkovateľom uložené opatrenia. Ak boli zistené porušenia závažné, alebo kritické boli tieto prípady odstúpené na riešenie príslušnému orgánu. Celkovo bolo uložených 538 opatrení na odstránenie zistených nezhôd (Tab. 11), osem opatrení bolo zrušených. V 112 prípadoch boli zistenia odstúpené na riešenie príslušnému orgánu (Tab. 12). Pri klasifikácii zistení a udeľovaní opatrení a odstúpení sa postupovalo v súlade s metodickým pokynom príslušného orgánu *MP 01 2022 Katalóg opatrení pre prípady nedodržania súladu v ekologickej poľnohospodárskej výrobe v SR*.

Vzhľadom na závažnosť nezhôd bol na príslušný orgán podaný návrh na predĺženie konverzie u dvoch prevádzkovateľov v RV (použitie nepovoleného hnojiva, použitie nepovoleného prípravku - morené osivo) a u desiatich prevádzkovateľov v ŽV (nedostatočná plocha pre vnútorné ustajnenie oviec, pozitívny nález v odobratej vzorke, nepovolené kŕmenie, vážne ustajnenie, preventívna liečba, kŕmenie kontaminovaným krmivom). Jednotliví prevádzkovatelia a dôvody predĺženia konverzie sú uvedené v tabuľke 13.

Na základe žiadosti a po splnení požadovaných podmienok bolo navrhnuté skrátenie konverzie v RV 29 prevádzkovateľom (Tab. 13).

5.3 Certifikačná činnosť

V roku 2022 bolo podaných 770 žiadostí o certifikáciu. Spoločnosť Naturalis SK, s.r.o. vydala v roku spolu 814 certifikátov na základe žiadostí prevádzkovateľov a 2 zúžené certifikáty, v ktorých bolo certifikovaných 4854 výrobkov, z toho 1811 výrobkov rastlinnej výroby, 69 výrobkov voľného zberu, 374 výrobkov živočíšnej výroby, 1259 výrobkov spracovania, 28 výrobkov krmív, 57 výrobkov osív, 265 výrobkov z distribúcie a umiestnenia na trh, 39 výrobkov dovozu z tretích krajín, 112 výrobkov vývozu, 18 výrobkov zo skladovania, 702 výrobkov z prebaľovania, 60 z uchovania a 60 z výroby vína. Vydaných bolo aj 5 certifikátov NAQS pre vývoz produktov do Južnej Kórei a 1 NOP certifikát pre vývoz bioproduktov do USA.

Celkovo bolo prerušených 246 procesov certifikácie (33 bolo opakovane prerušených) najmä z dôvodu chýbajúcich podkladov k certifikácii, chýbajúcej či neukončenej kontroly, zmeny registrovanej činnosti obchodovanie na distribúcia / umiestnenie na trh a pod.

Odmietnutých bolo 24 žiadostí z dôvodu necertifikovateľného štatútu produktu, plodina nie je evidovaná v Prihláške ku kontrole na rok 2022 a nie je kontrolovaná, neregistrovaná činnosť na ÚKSÚPe, rovnaký spôsob využitia z konverznej aj neekologickej produkcie TTP a nesplnené dôvody prerušenia konania o certifikácii v stanovenom termíne.

Zastavené boli 2 certifikačné konania, obe na základe vlastnej žiadosti prevádzkovateľa.

Odobratých bolo celkovo 25 certifikátov, 2 za nesprávnu označenú oblasť certifikácie (výroba potravín – víno-zmena označenia oblasti), 19 z dôvodu zrušenia registrácie prevádzkovateľa v ekologickej poľnohospodárskej výrobe a odstúpenia od zmluvy o kontrole a certifikácii, 1 z dôvodu zrušenia registrovanej činnosti, 1 pre vydanie aktuálneho certifikátu na bio ovce bez obmedzenia, 2 za pozitívny nález v EPV nepovolených látok. Všetky údaje sú podrobne uvedené v tabuľkách č. 14 až 22.

Dohľady certifikovaných výrobkov boli vykonávané v rámci inšpekčného orgánu pri kontrolách.

5.4 Medzinárodná spolupráca

V priebehu roka 2022 spoločnosť aktívne spolupracovala napríklad so zahraničnými inšpekčnými a certifikačnými organizáciami Biokont, KEZ o.p.s. (Česká republika), TÜV Rheinland Polska Sp. z o.o. (Poľsko), Skal Biocontrole (Holandsko), El Comité de Agricultura Ecológica de la Comunitat Valenciana (Španielsko), Gesellschaft für Ressourcenschutz mbH, Kiwa Deutschland GmbH (Nemecko), Ecogrupo Italia (Taliansko), AUSTRIA BIO GARANTIE GmbH (Rakúsko). Išlo prevažne o overenie údajov a certifikátov v rámci obchodovania s produktami z EPV, krížové kontroly alebo hlásenia zistených porušení a nezrovnalostí (rezíduá pesticídov).

Naturalis SK, s.r.o. je naďalej členom organizácie EOCC, ktorej cieľom je zvýšiť spoľahlivosť kontroly a certifikácie identifikovať a podporovať harmonizáciu implementácie európskej ekologickej legislatívy. V roku 2022 sa zástupcovia Naturalis SK, s.r.o. vzdialeným prístupom zúčastňovali meetingov ohľadom rôznych problematík ekologickej poľnohospodárskej výroby vrátane pripravovanej zmeny vydávania certifikátov cez system TRACES od 01.01.2023, ktoré zastrešovala organizácia EOCC.

5.5 Školenia

Dňa 04.01.2022 sa uskutočnila pracovná porada spojená s odborným školením pre oblasť EPV, v rámci ktorej boli zamestnanci zaškolení pre výkon vstupného preverenia a oboznámení so zmenami pracovných postupov v súvislosti s novou legislatívou EÚ a SR pre EPV. Porady a školenia sa zúčastnilo 10 zamestnancov a neprítomní zamestnanci boli oboznámení písomne.

K aktuálnym otázkam týkajúcim sa certifikácie a vstupného preverenia sa konala dňa 20.01.2022 pracovná porada a odborné školenie s účasťou 7 zamestnancov, neprítomní zamestnanci boli oboznámení písomne.

Dňa 05.05.2022 bola pracovná porada inšpektorov a certifikačných pracovníkov Naturalis SK, s.r.o. spojená so školením pre oblasť výkonu inšpekcií a certifikáciu produktov v rámci EPV. Ďalšími témami porady boli: organizačná štruktúra (aktuálny stav a pripravované zmeny), informácie BOZP a PO vrátane školenia vodičov, správa o výkone kontroly a certifikácie v EPV za rok 2021, audity SNAS 2021, 2022 (mimoriadne akreditácie CO a IO, dohľady CO, svedecké posudzovania), audity (zistenia, nezhody a odporúčania) a informácie z ÚKSÚP, systém manažérstva kvality 2021 - 2022 (politika a ciele spoločnosti, Etický kódex, preskúmanie manažmentom, interné audity v roku 2021, analýza rizika spoločnosti, monitoring zamestnancov, plány činnosti na rok 2022 vrátane interných auditov), zmeny legislatívy (nový zákon o EPV a nariadenia o EPV, nariadenie o úradných kontrolách, ich zapracovanie do metodických postupov a tlačív, zložka zamestnanca), certifikácia prevádzkovateľov od roku 2022 (princípy, postupy, požadovaná dokumentácia, označovanie, dohľad nad certifikovanými produktami, najčastejšie chyby pri certifikácii a odporúčania pre prevádzkovateľov), prierez výkonu činností vstupného preverenia po vydanie certifikátu, vstupné preverenie, klasifikácia zistení (nový sankčný katalóg Metodický postup ÚKSÚP 01/2022 „Katalóg opatrení pre prípady nedodržania súladu v ekologickej poľnohospodárskej výrobe v SR“, formulácia zistení a nezhôd, nahlásovanie nezhôd, opatrenia, odstúpenia, následné kontroly uložených opatrení), kontrolná činnosť v roku 2022 (tlačivá, správy, skrátenie konverzie, fotodokumentácia, určovanie štatútov, postup kontroly, výnimky), spracovanie prihlášok a správ v roku 2022 (doposielanie, výzvy), analýza rizika prevádzkovateľov v roku 2021, 2022 a plán odberu vzoriek, odber vzoriek (postup, pomôcky, preprava vzoriek, určené úradné laboratóriá), rozdelenie prevádzkovateľov ku kontrole v roku 2022. V bode rôzne boli zamestnanci oboznámení so zmenami cenníka od januára 2022 a povinnosťami IO vyplývajúcimi zo zákona č. 282/2020 Z. z. o ekologickej poľnohospodárskej výrobe v zn. n. p. Porady spojené so školením sa zúčastnilo 20 pracovníkov, z toho 3 dištančnou formou. Všetkým zamestnancom bola zaslaná zápisnica s podrobným popisom prerokovaných bodov a oblastami školenia EPV.

Ďalej pracovníci Naturalis SK, s.r.o. absolvovali v priebehu roka 2022 nasledovné odborné kurzy a školenia prezenčnou alebo online formou:

- Ing. Ján Kovarovič, PhD. sa v dňoch 25. - 28.04.2022 zúčastnil na workshope Better Training for Safer Food organizovanom Európskou komisiou vo Florencii v Taliansku
- dňa 16.06.2022 Ing. Ján Kovarovič, PhD. a Ing. Andrea absolvovali Seminár pre inšpekčné orgány podľa normy ISO IEC 17020: 2012
- dňa 08.09.2022 Ing. Andrea Gergelyiová absolvovala kurz Aplikácia požiadaviek normy ISO 19011: 2018 Návod na auditovanie systémov manažérstva
- na Seminári pre certifikačné orgány certifikujúce produkty (ISO/IEC 17065: 2012) sa dňa 14.09.2021 zúčastnili Ing. Diana Langerová a Ing. Mária Zemaníková
- dňa 14.10.2022 absolvoval Ing. Ján Kovarovič, PhD. školenie Neistoty merania

Ing. Ján Kovarovič, PhD., Ing. Jarmila Drobná, PhD. a kol.

Bratislava, 24.03.2023

Zoznam príloh

Kontrola:

- Tabuľka 1. Zoznam zamestnancov v roku 2022
- Tabuľka 2. Nekontrolovaní registrovaní prevádzkovatelia a registrované činnosti v ekologickej poľnohospodárskej výrobe v roku 2022
- Tabuľka 3. Zoznam prevádzkovateľov – fyzické inšpekcie na mieste v roku 2022
- Tabuľka 4. Zoznam prevádzkovateľov - dodatočné kontroly v roku 2022
- Tabuľka 5. Zoznam prevádzkovateľov – cieľové kontroly v roku 2022
- Tabuľka 6. Zoznam prevádzkovateľov – následné kontroly v roku 2022
- Tabuľka 7. Zoznam prevádzkovateľov – vstupné kontroly v roku 2022
- Tabuľka 8. Zoznam prevádzkovateľov – vstupné preverenia v roku 2022
- Tabuľka 9. Zrušené zmluvy - prevádzkovatelia vyradení z registra v roku 2022
- Tabuľka 10. Odber vzoriek v roku 2022
- Tabuľka 11. Zoznam opatrení na odstránenie zistených nezhôd v roku 2022
- Tabuľka 12. Zoznam odstúpení ÚKSÚP-u v roku 2022
- Tabuľka 13. Návrhy na zmenu konverzie v roku 2022

Certifikácia:

- Tabuľka 14. Zoznam vydaných certifikátov
- Tabuľka 15. Prerušenie certifikačného konania
- Tabuľka 16. Odmietnutie certifikačného konania
- Tabuľka 17. Zastavenie certifikačného konania
- Tabuľka 18. Odobraté certifikáty
- Tabuľka 19. NOP certifikáty
- Tabuľka 20. NAQS certifikáty
- Tabuľka 21. Odobraté NOP certifikáty
- Tabuľka 22. Odobraté NAQS certifikáty

Prílohy správy boli na ÚKSÚP zaslané v elektronickej forme e-mailom dňa 24.03.2023